

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПРАВИЛА

ОДНОСУ СЛУГУ И ЊИХОВИХ ГАЗДА

од 1. априла 1887 и од 28. августа 1902. године.

I.

У члану 2. изоставља се други одељак.

II.

Код чл. 4. да се дода на крају :

»Ова се одобрења односе само на она лица, која из другог места долазе или у опште први пут ступају у службу.«

»Сиромашнима издавање се ова одобрења бесплатно, што ће бити означено у дозволи.«

III.

Код чл. 5. у првом одељку, после речи »дужан« додаје се ово :

»пријавити месној полицијској власти у року од 24 часа,« а у другом одељку у другом реду изоставља се реч : »три« и на место тога додаје се реч : »десет.«

IV.

Члан 9. изоставља се.

V.

Члан 30. изоставља се, а члан 31. помичањем чланова од 9-ог постаје чл. 29.

VI.

Ове измене и допуне ступају у живот и обавезну силу добивају од дана кад се у службеним новинама обнародују.

ПМ 17663.

24. јула 1903 год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,

Стој. М. Протић С. Р.

Одговорност алкохоличара

Д. Ђ. Алимпих

(Наставак)

Из једне скорашње статистике о кретању криминалитета у Француској, излази : да је средњи број оптужених за силовање у по-

следној петогодишњој периоди 5 пута већи од онога из претходне периоде.

Према скорашњим испитивањима кривица против личности како у Француској тако и у иностранству, број њихов извршен под утицајем алкохола износи 60%.

* * *

Вежа између алкохола и лудила неспорна је.

Д-р Жюли констатовоа је у северним департманима Француске, да број душевно оболелих расте упоредо са потрошњом алкохола, а Д-р Линије дошао је до закључка: да се међу душевно оболелим налази 37% алкохоличара.

У Енглеској овај број достиже половину болесника.

Славни француски лекари за душевне болести: Ескирол, Марел, Порхаи и Море утврдили су да су, 18% душевних болесника оболели од претеране употребе алкохола.

Лудило се, дакле, шири паралелно са потрошњом алкохола, па с тога није ни мало претерано кад Ријан у своме делу »Алкохол и Дуван« назива крчме местима где се продаје лудост у флашама.

Међу 32.000 душевно оболелих, који су у току последњих 15 година налазили уточишта у сенским азилима, било је њих 5881 који су оболели од алкохола (1 на 6). Од овога броја њих 5063 људи су, а остало су (818) жене.

Ослабљење интелектуалних моћи услед злоупотребе алкохола, огледа се још и у његовом утицају на самоубиства.

Од 4595 самоубиства извршених у Паризу у току последњих 10 год., њих 530 последица су претеране употребе алкохола, што значи 1 : 8.

Д-р Линије утврдио је несумњивим цифрама, да је број самоубиства много већи у оним окрузима Француске, у којима је и потрошња алкохола већа.

У времену између 1826—1830 год. било је у Француској по Декесну 1739 самоубиства, а у времену од 1876—1880 број овај достигао је цифру од 6259, што ће рећи: да се он у времену од 40 година скоро учествовао.

* * *

Има један степен, када човек, који се одаје алкохолу, постаје прави болесник.

Утврђено је непобитним доказима, да је и употреба најчистијег природног алкохола веома штетна по здравље, док је употреба индустријских алкохола прави отров који уништава организам највише за 10 г.

— Злоупотреба алкохола проузрокује, вели чувени *Легран ди Сол*, било привремене поремећај можданих нерава, било једно стално, пијано стање. У издубљености лубање нема ни мало празнине. Навалом крви у мозак, меко и фино ткиво овог органа трпи притисак, који смета ћелијама да правилно функционишу. Ако се ово чешће понавља, долази се несумњиво до поремећаја целокупног нервног система.

— *Delirium tremens* и алкохолна меланхолија прелазна су стања; то су само разни периоди постепеног тровања алкохолем, које води физичком, интелектуалном и моралном опадању. Алкохол прво почиње са заглупљивањем. После извесног времена, зависног с једне стране од његове природе и количине, а с друге, опет, од анатомског склопа алкохоличара, поремећаји нервног система бивају из дана у дан све већи, док најзад не дође до опште парализе. Од овог момента, болесник постаје прави лудак.

* * *

Неће бити без интереса, ако часом прегледамо историјски развитак питања о одговорности алкохоличара.

Почећемо са Аристотелом и Кинтиленом који су сматрали пијанство као отежавну околност и захтевали увек дуплу казну за кривице алкохоличара.

Римско законодавство, пак, сматраше алкохолизам као околност која искључује сваку одговорност. Супротно овом, у Енглеској и Француској алкохолизам никад није искључивао кривице преступне и злочинне природе.

У једном едикту Франсо-а I. из 1536 г. налази се овај инсересартни став:

— *Ко год се нађе шијан биће затворен и осуђен на хлеб и воду први пут; други пут биће бијен артезима, трећи пут биће јавно шибан, а ако и даље остане непоправим, по што му се осече прст, прогнаће се.*

— *Ако ли ко од ових шијанаца изврши, у наступају пијанства, какво зло дело, биће кажњен и казном која је зато дело одређена и казном за пијанство.*

Са развојем законодавства и питање о одговорности алкохоличара добијало је са свим други облик.

Већ у француском казненом закону од 1810. пијанство није означено као преступ нити је за њега прописана ма каква казна.

Ова празнина у закону, попуњена је у неколико 3. фебруара 1873. одредбама о спречавању пијанства по јавним местима, Немогуће је потценити корист ових допуна.

кад се само мисли на зла која из алкохола проистичу, и кад се још зна: да он у већини случајева осигурава неурачунљивост алкохоличара и за најтеже злочине.

Много озбиљније и много важнија је питање о мерењу одговорности алкохоличара.

Ступњи пијанства, као и последице његове, које служе за мерило ове одговорности, као што смо видели, веома су различите, а то и јесте оно што у ово питање уноси највише тешкоће. Ну и поред свега овога, сви су сложни у томе: да злочини и преступи извршени за време кризе, у којима су интелигенција и слободна воља била потпуно уништене, не повлаче кривичну одговорност ако се њихови извршиоци нису, ради њиховог извршења, намерно пренели у ово стање. У овом случају алкохоличари личе на епилептичаре, који раде под једним неодољивим утиском, и код којих је моментално поремећена равнотежа у нервном систему.

Нема никаквих тешкоћа ни у оним случајевима, кад пијанство није било потпуно, то јест кад интелигенција и слободна воља нису биле са свим уништене. Неурачунљивост за ове случајеве са свим одбачена, али је стављено у дужност судији, да, према количини употребљеног алкохола, односно стања алкохоличара, и околностима под којима је казнимо дело извршено, цени алкохол као околност која ублажава казну.

Три су различите периоде, пак, које се у пијанству разликују.

У првој се пијаница одликује великом надраженошћу како нервном тако и крвном система. За време ове периоде, умне моћи постају много брже, а идеје се нижу једна за другом без прекида. Човек, у првом стадијуму пијанства, врши понекад и такве радње, које се никако не слажу са његовим нормалним карактером; његови говори, од којих више није господар, откривају често пута и такве ствари, за које му сопствени интерес налаже да их крије. Позната, стара пословица: *in vino veritas* (у вино је истина) потпуно се може применити у овим случајевима. Па ипак, човек не чини казнимо дело у овом стадијуму пијанства; он је још у стању да нађе, што по кажу „свој аут.“

У другој периоди, а услед веће употребе алкохола, наступа поремећај међу нервним функцијама, услед чега пијаница губи свест о свима спољним утисцима; његове страсти не знају више ни за какво ограничење; у целом његовом бићу огледа се брутално дивљаштво; за њега се, у овом случају, може с правом рећи, да се помамио.

Најзад, у трећем стадијуму пијанство се толико увећало, да пијаница није у стању више располагати ни са својим умним ни са својим физичким силама; он постаје инертна маса, која, као таква, нема појма ни о чему.

Са свим је друга ствар са личностима, које, истина, не извршују кривична дела у наступу пролазног пијанства, али за које се зна, да се стално одају злоупотреби алкохолних пића. Ово су, тако звани, хронични алкохоличари.

Одговорност ових личности не може се више ценити, нити се цени, по осутству интелигенције и слободне воље, већ по степену поремећености нервних система, а то задаје огромних тешкоћа.

— *Слободна воља код ових личности, вели Д-р Русел, није привремено спречена као у пролазном пијанству, већ је изложена непречидном и прогресивном уништавању које чини: да злочинац убрзо ишчезава пред болесником исто онако као што се нормалан човек губи пред лудаком.*

И Д-р Русел, као и Д-р Бергерон сложни су у томе, да су алкохоличари ове врсте прави болесници, и да их, као такве, треба лечити како у интересу њиховом и њихове фамилије, тако у интересу целог друштва. Што се тиче питања о њиховој одговорности, оно је остављено оцени вештака — лекара, вештини адвоката и увиђавности судија.

Број личности које доказују своју неурачунљивост помоћу алкохола, било пролазног или хроничног, огроман је, и расте из дана у дан у толикој мери, да представља једну нову опасност за друштво. Читави су легијони пијанаца. Треба само увидети колико данас има крчми и ресторана, и како се оне из дана у дан све више подижу, па тек онда појмити колики је број личности, које се одају алкохолним пићима, и у којој сразмери он расте из дана у дан. Статистиком је утврђено, да у Француској на сваких 30—40 личности долази данас по једна продавница пића.

Овај огромни број личности које се одаје алкохолу, и из кога се по све дневно лиферују лудаци и злочинци који се врло често, са или без разлога, користе неурачунљивошћу за своје злочине, представља, као што смо већ поменули, једну велику опасност по друштво. Ова опасност у толико је већа, што и потомци алкохоличара трпе у велико утицај алкохола предака.

Наследна наклоност ка јаким пићима позната је још из најстаријих времена, па је чак и Аристотел помиње, тврдећи: да пијана мати порођа дете ивићу наклоњено, док Плутарх опет вели: „Пијанци рађају пијанце.“

Многи новији научњаци, а међу њима нарочито ови: Магиус, Морел, Легран ди Сол, Магнан итд. утврдили су непобитним доказима велики утицај алкохола на пренос душевних особина.

Славни лекар за душевне болести Морел, с којим се Француска пуноправно поноси, тврди: да алкохол утиче на ослабење разума, умањење кожне осетљивости и смањење физичке снаге код пијаница и њихових потомака.

— Деца алкохоличара, вели Морел, подложна су конвулсији, епилепсији, туговости, слабости у опште, као и свим могућим пороцима.

А Легран ди Сол изражава се опет, овако о алкохолу:

— Пијанство производи привремену поремећеност нервног система, а деца зачета у напитом стању у већини су случајева епилептичари, пијанци и лудаци.

До оваквих истих закључака дошао је и Магнан у своме делу „О алкохолизму,“ па

и Д-р Ленц, који доказује да постоје две врсте алкохолног наслеђа: *наслеђе личности* и *наслеђе преображаја*. Ово последње појављује се код потомака у ослабљену физичког организма, даље у нервним болестима, превеликој раздражености, халуцинацијама, хистерији па, најзад, и у душевном оболењу.

Студирајући болеснике у азилу Св. Ане, Магнан је нашао: да су од 83 епилептичара њих 60 били потомци предака алкохоличара.

Што се тиче наслеђа личности оно, по тврђењу Д-ра Ленца, делује поглавито на интелектуалну страну потомака, спречавајући правилно развиће мозганог ткива. Последице овога огледају се у аномалијама појединих делова тела а нарочито лубање.

(Наставиће се)

Како се откривају преступи

Убице не узимају на ум све околности, кад извршују своје злочине. Често они испуштају из вида разне ситнице, или допуштају неопрезности, које су ништавне по изгледу, али које добијају важно значење у очима правосудја. Борба између убица и преставника закона бива очајна и неравна, која би врло често претила опасношћу да остане неуспешна и за најiskusније полицајце па свету, кад не би било поменутих ситница, које помажу да се уђе у траг ствари.

Шефер, убица Жозефа Рејбела, чувар клинике др. Ало-а (Alaux), учинио је једну од таквих неопрезности. Он је оставио на стаклету траг свог окрвављеног палца. Међу тим браздице коже на прстима јесу непогрешни знак. И Вертиљон, начелник антропометријског завода, узео је тај крвави траг, увеличао га је путем фотографије, и пошто га је испитао и упоредио дошао је до закључка да је Жозефа Рејбела убио Шефер.

У данашње време, кад антропометрија делује брзо, зликовцима није могућно, као пре, да се скривају под лажним именима; њихова се истоветност брзо утврђује и одмах се увиђа да ли се има посла с рецидивистом, а отуда долази и строжија осуда. Док се није увела примена антропометрије, било је врло тешко открити личност и антецеденте окривљенога. Судски dossier и обичне примедбе „брада округла, лице овално, очи сиве“ и остали такви описи, никад нису помагали да се тачно позна каква личност из многобројне војске војника преступа.

У данашње време, у Паризу бар, ствар стоји друкчије. Свако лице које је прошло кроз антропометријски биро, позна се за четврт сата. У том бироу чувају се у картонима фотографски снимци са описима знакова неколико стотина хиљада лица. Осим фотографије, којом се не користе увек, у опису знакова забележена су и мерења и особити знаци свакога. За последњих шест година ту су скупили отиске од палца, који служе као скупопцена примена у судској медицини.

У чему се састоји мерење?

Лица, која је полиција ухапсила, шаљу се у антропометријски биро, где их голе подвргавају мерењу. Прво измере стас, па онда дужину главе. Дужина главе јесте једна од најважнијих црта мерења. Разлика у томе односу између разних лица износи више од тридесет милиметара. Тако је исто познато и извесно, да воља не врши никакав утицај на дужину главе, и да се лобања, после двадесет година, развија само врло не знатно.

А то је немогуће казати о стасу, који се савија с године на годину и односно којега субјекат, осим тога, може да вара и да га мења у размеру од два сантиметра, а при том је то немогуће приметити. Али стас обично даје разлику између разних субјеката, само до 30 сантиметара, од 1 метра и 50 сантиметара до 1 метра 80 сантиметара, из чега излази да ако допустимо, да је њега могуће измерити тачно само приближно у размаку од три сантиметра, то се може утврдити десет група за стас од три до тридесет сантиметара. После тога мере ширину главе, од једне темене кости до друге оним истим начином, који се примењује за мерење дужине.

Као најбољи знак служи дужина средњег прста руке; ту никаква варања нису могућа. Дужина тог прста остаје непромењена до старости.

Максимална дужина леве ноге. Да би се избегла и најмања погрешка, субјекта наместе да стоји само на левој ноzi, коју и мере, а десну ногу мора да савије у колелу. Мери се дужина испружене руке. У публици постоји мишљење да је дужина руке увек равна дужини стаса. Али то је заблуда; рука је дужа од стаса за пет, десет, петнаест па и двадесет сантиметара. А по некад она бива и краћа за неколико сантиметара. Остаје још боја очију, за коју антропометријски биро изводи специјалне напомене, које се деле на седам категорија.

Тај пут је један од најбољих. Разлике између индивидуа тако су велике, а тачност мерења тако је велика, да од сто хиљада субјеката не бива десет, односно којих би се цифре слагале да не кажемо строго но ма и само приближно.

Свакој белешци додају се још звање или сталеж, опис спољашности и фотографија субјекта, која се снима у два облика, цело лице и профил; за тим се наводе особити знаци на целом телу, тетовирање, младежи, и отисци прстију.

Отисци прстију тек су од скоро уведени у антропометријску службу. Бразде на палцу у свакога субјекта јесу друкчије; њихов отисак на чему било, постаје тако видно обележен, да га он не може изменити, ма колико то желео. У осталом, у опште говорећи, бразде палца, у многим случајима примењиване су с успехом. Томсон, чиновник „American geological survey“, имао је обичај да њих употребљује у наредбама, које је он издавао за исплату. Он је употребљавао отисак палца место нацрта, на чековима, ради веће очитости и најмање промене у њима.

Помиње се још и Виљем Хермен, чиновник у „Bengal civil service“ који се је користио њима у Индији у току двадесет

и осам година, на многим административним местима које је он тамо заузимао. Осим тога, то је био један од разних начина за њега да позна рецидивисте; кад су кога било од њих ухапсили, то су узимали отисак палца, и он се чувао у специјалном регистру.

Ако је доцније требало одредити његову личност, то су узимали нови отисак, и упоређивали с првим. Хермен је тада могао да прегледа неколико хиљада таквих отисака, и тврди да ако у појединостима и бивају по некад измене, то опште црте, карактеристични распоред у браздама, не мењају се ни после двадесет година.

Тај нови начин увео је сад и Бертиљон у своје заводу. И по хапшењу горепомеутог Шефера може се видети, како је важна примена тога начина.

За подробно мерење свакога субјекта не треба више од четврт часа времена. Свако јутро око стотине лица, дан пре ухапшењих, отправља се у антропометријски завод, где их фотографишу, мере и посматрају.

На тај начин мало по мало нагомилавају се dossiers свих зломишљеника, и на послетку њима није могуће да маскирају своју личност, и они се увек морају ухватити у лажи.

Нова биолошка теорија престопа

„Преступ, то је људски паразитизам!“ — то је нова одредба, коју Макс Нордау даје за преступ.

„Паразитизам“ — то је права суштина сваке преступне навике, говори Макс Нордау. Она је паразитна особина. То њу карактерише и одређује. Читаоци с правом траже од мене да им кажем, шта ја подразумевам под паразитизмом. Биолошки смисао те речи потпуно је појмљив и не треба му објашњења. Паразитима зову се животиње или биље, које обично живи на живом бићу другог рода, или унутра у њему, не могу да живе без свога домаћина по невољи, и не само што му не чине никакве услуге него му на против и шточе... Али, говорећи о људском паразитизму, ја употребљујем ту реч не у њеном чисто биолошком смислу, него у аналогичном. Природни услови нормалног опстанка човека, као и свих, више мање виших животиња, састоји се у томе да добију своју храну из природе. Вук не једе вука! — вели пословица, која изражава прави биолошки закон. Расе, код којих се практикује људождерство, иначе су, као у облику искључиве; отворено патолошке аберације, веома су ретке. Човек по природи није људождер. У дивљем стању човек никад није људождер у свом племену, ма да се и дешава да једе своје умрле родитеље. Йудождерство се примењује једино према непријатељу, који се, силом згодне фикције, сматра да је друге природе. Човек се користи изворима, које му даје природа из области животиња и биља. Он сам налази себи храну, не тражећи је од ближњег, ако се ту не рачуна жена, којој он доиста радо оставља да ради за њега, у природном

ступњу и то се јавља као прави пример експлоатације човека. Човеком и може бити као први признак преступне наклоности.

„У оној мери, у колико се развија цивилизација, и човек се удаљује од првобитног стања, и постају све сложенији и његови односи према природи и другим људима. Шта више он не може у свима околностима да добија од природе своју храну. Природу конфискују први насељеници, који је монополишу у своју корист. Остали који не владају ни земљом ни водом, могу добивати храну само из других руку, од господара земље и њених сопствених извора. У тој стадији цивилизације почиње деоба рада. Йуди се организују економски. Производња се диференцира и специјализира. Породица, племе, народ, цео род људски постаје кооперативно друштво, у коме сваки члан ради за све, а за себе добија од опште производње оно, што њему треба ради подмирења својих потреба. Йуди зависе један од другог, живе један од другог, поседници земље не много мање, они који немају земље не много више. Са свим тим, ти се односи не јављају као паразитизам, по томе, што је у њима кооперација, у њима је узајамност. Паразитизам почиње тек онда, кад се у том кооперативном друштву појаве људи, који, хоћеи да беру, ништа не дају, који узимају од ближњег свога плодове његових напрезања без његовог одобрења, и без икакве накнаде, који, да са краће изразимо, поступају с људима као са сировим материјалом, извлачећи из њега задовољавања својих потреба и све врсте апетита. Ти који долазе у ту врсту паразитизма, јесу у ствари преступници.

„То је та тачка на којој се моја теорија разлика с учењем мога учитеља и друга Ломброза. За њега је првобитно стање човеково преступност, и по томе појав преступности у цивилизацији јесте атавизам. А ја не мислим да је човек при појаву свом на земљи био преступник, то јест паразит, пошто све показује на против да је паразитизам производат цивилизације, и да се налази само у организованим друштвима. По томе преступ није атавизам, него нов појав, односно познији, симптом индивидуалне и друштвене болести, признак паталогског стања диференцираног друштва.

„Сад прилазимо том битном питању: зашто људи постају паразити. И ту се моје мишљење слаже с мишљењем Ломброза. Паразитизам је појав дегенерације. Дегенерант човек јесте слаб, и силом закона мањег напрезања, он гледа да експлоатише ближњег, у место да живи с њим на основу размене услуга, за то што је прво за њега лакше. Само се по себи разуме да је механизам преобраћања друштвеног човека у анти-друштвеног паразита, у неколико сложенији, него што је то изражено у последњој фрази. Слабост дегенеранта у суштини јавља се као последица, и једна од страна његовог општег органског опадања. Његова су нервна ткања сурова. Он је мало осетљив, по некад не осећа материјалне утиске, и тој анестезији одговара такође и морална неосетљивост. Његова способност уздржавања сувише је слаба, или је и са свим нема; он се, према томе,

не може опирати својим побудама или апетитима. Његови се нервни центри брзо троше, и, према томе, он је неспособан за правилно, трајно, методично напрезање.

»Та три психолошка услова морају водити паразитизму, то јест преступу; од неосетљивости он је потпуно равнодушан према непријатностима и патњама, које он причињава ближњем свом; слаба способност уздржавања смета му да контролише своје жеље, и да их задовољава само према законима и обичајима своје средине; брзо трошење његових нервних центара јавља се безусловно као препона за сваки трајан рад, који је једино средство да се законитим путем добију средства за задовољење својих потреба. Кад је први покушај паразитизма показао дегенеранту колико је паразитизам лакши и пријатнији, него напрезање ради узајамне размене, он се брзо на то навикава, и постаје на тај начин професионални преступник.

»Није само човек који има привилегију да од аутономног радника постане паразит. Ми налазимо паразите и у животињском царству. Има пчела које почну живети као чисте раднице. Али се деси да оне наиђу на путу кошнице с медом и оне одмах почну да га грабе. Од тога тренутка оне су изгубљене за частан рад и до краја живота остају лоповске разбојнице. Оне су на пракси испитале да је згодније красти него трудити се, и више воле оно што је лакше. У брзо оне изгубе и оруђа за рад, оне четкице на ногама, које им служе да збирају плодотворни прах у цветовима, и тада повратак поштену раду постаје за њих немогућан. Оне су осуђене да буду преступнице.

»Моја одредба преступности као паразитизма људског, довољно је гипка и широка, као што се мени чини, да би обухватила сву разноликост и богаство појава које изучавамо. Ово даје преступности природни карактер и ставља је у опште биолошке оквире. О преступности може се рећи оно исто, што и о болести. Док су уображавали да је она по суштини нешто различно од здравља, дотле никако нису појимали њен карактер. Њега су појмили тек онда кад су се на послетку уверили, да су болест и здравље различни облици једне исте ствари: — живота; да једни исти закони управљају и болешћу и здрављем; да су од здравља до болести прелази тако неосетни, да је немогуће са тачношћу показати тачку кад се свршава једно а почиње друго. Потпуно тако исто и преступ није нешто такво, што би се могло строго ставити на супрот врлини и честитости, или ма и само исправности, као његову оштро оцртану супротност. Непрекидни низ прелазних форама води од часног човека до професионалног преступника. Зачетак престапа постоји код свих људи, али само он се не развија код свих. И код свеца и код грешника једне су исте жеље: у првога скромне, код другог неукротиве. Један је у толико јак што може да се опире својим жељама, а други — не. Осим тога постоје ступњи у паразитизму, као и у свима биолошким процесима, у снази животних појава, у болести, у дегенератству. У осталом ту градацију допушта и јурископозит — формалиста, који не признаје у преступу

биолошки карактер, — пошто он допушта деобу на преступ и иступ и одмерава казну према важности кривице. Али ми можемо поћи даље од познаваоца закона и пратити преступ далеко иза оне границе, на којој га почиње познавати официјално правосудје, и кад се може казнити. Почетци и основи паразитизма посматрају се у животу, који треба да назовемо нормалним. Испушење пасти у паразитизам велико је у свима случајима и на свима ступњима цивилизације, под упливом општег и неумољивог закона о мањој снази. Јак, свестан своје преваге, лако долази на то, да је лакше експлоатисати слабе, него борити се са силама природе. За ту борбу, у којој и јесте прави садржај и смер људског живота треба доиста трудног, непрекидног посматрања, прилагођавања, одбране, пошто акт насиља, један пут извршен, или се понавља кроз дуге размаке времена, окружава насилника тако силним очарањем у очима слабих, и одржава их у страху, да насилнику обезбеђује све удобности господства, без нових губитака снаге. То чини да људи особито силни, али без осетљивости, долазе у категорију паразита или у сваком случају даје им могућност да остану то, и да послуже као јавна и научна спона између историје свих освајања, тиранија, диктатора, политичких и финансијских терориста и криминалогије. Сви су они готови да траже од ближњег свога задовољења својих разних прохтева, без икакве узајамности; код свих њих јесте инстинкт паразитизма, и сви су они у различном ступњу преступници. Цивилизација умножава и заоштрава саблазни паразитизма, и заједно с тим необично је како олакшава паразитну експлоатацију људи. У самој ствари, цивилизација је синоним поделе рада, индустријализма и развитка градова. И код часног човека јавља се тежња да преувеличава вредност онога што он даје, да потцењује оно што он добија у размену и жели да добије више, него тачну вредност његовога рада, и да се користи неумешношћу или нуждом ближњег свога.... А кад се један пут живи не на рачун природе, него на рачун човека, то је прелаз од кооперације ка паразитизму необично лак, и у почетку понизни, случајни и умерени поступно постаје окорео и дрзак а за тим обичан и насилан.

»Стари су појимали ту везу факата и нису узалуд од свога Хермеса начинили бога трговца и лопова. Ми знамо да је трговина првобитно блиско се граничила са пиратством коме је на послетку постала непријатељ. Ми знамо тако исто да је сваки занат брижљиво крио своје техничке начине, да би за профаног учинио немогућном тачну оцену вредности материјала и рада.

»И од тога времена ствар се није изменила. Хермес и даље врши дужности и још више него икад.»

ЖЕЛЕЗНИЧКИ ЧУВАР

НОВЕЛИСТИЧКА СТУДИЈА

Герхарта Хауптмана

3

Тил отрже капу с главе. Киша му је добро чинила и, помешана с његовим су-

зама, јурила низ његово лице. У његовој је глави све врло; нејасне успомене што је у сну видео, гониле су једна другу. Изгледало му је као да је ко злостављао Тобију и то тако ужасно да му је и сад застајало срце при помисли на то. Друге једне појаве боље се сећао. Био је видео своју покојну жену. Дошла је однекле из далека, по једној шини. Изгледала је баш болешљива, а место одела на њој су биле траље. Била је прошла поред Тилова кућерка и необазревши се на њ, па је онда — овде му је усомнена била нејасна — због нечега с великом муком отишла даље, па шта више и пала неколико пута.

Тил се и даље сећао и сад је знао да је она морала побећи. Ван сваке сумње, јер иначе зашто би онако срдачно и плашљиво погледала у назад и вукла се даље, мада је ноге нису више слушале. О ови ужасни погледи!

Али је она носила са собом нешто завијено у марами, нешто млитаво, крваво, бледо, а то како је она погледала у то на доле, опоменуло га је на сцене из прошлости.

Он се сећао јадне жене на самрти, која је нетремице гледала у дете што га је тек родила, а које је морала оставити, гледала с изразом најдубљег бола, бескрајне муке, с оним изразом што га Тил није могао заборавити исто онако, као ни то да је имао оца и мајку.

Куда је била отишла? Он то није знао. Али му јасно изађе пред очи: она се била одрекла њега, није га гледала, вукла се све даље и даље кроз бурну тамну ноћ. Он је зовнуо: „Мина, Мина“ и од тога се пробудио.

Два црвена, округла светла ока пробише кроз помрчину као два изгубљена ока каквог исполинског чудовишта. Испред њих се кретала крвава светлост што је кишне капљице претварала у капљице крви. Као да из неба пада крвава киша.

Тила обузе нека језа, а што се воз више приближавао то све већи страх; сан и стварност стопили му се у једно. Он је још не престано видео ону жену где иде по шини, а рука му поче претурати по торби, као да хоће да заустави бесни воз. На срећу било је већ доцкан, пред Тиловим очима већ затрепташе светла од светлости, и воз протутња.

Све остале ноћи Тил нађе мало мира на служби. Нешто га је вукло кући. Једва је чекао да види Тобију. Било му је у души као да је од њега растављен већ неколико година. На послетку стаде га обухватити све већа брига шта је са малишаном, и неколико га пута повуче да напусти службу.

Да би убио време, Тил одлучи да прегледа своју пругу чим се сване. Са штапом у левој руци, с дугачким гвозденим кључем за шрафове у десној, он одмах и пође по леђима од једне шине у прљава сиву полусветлост.

Овде онде завртео би кључем по који завртањ или ударно на коју гвоздену шипку што је везивала шине.

Киша и ветар били су попустили и између разбивених облака видело се овде онде покоје парче бледо-плавога неба.

Монотони клепет ђонова по тврдоме металу, и сањиви шушањ дрвећа са кога

су се стресале капљице, мало помало умирише Тила.

У шест сати изјутра би смењен и смејста пође кући.

Било је дивно јутро.

Облаци су се били разделили и зашли за обзорје. Сунце је, сјајећи при својој рађању као огромни драги камен црвен као крв, изливало на дубраву читаве масе од светлости.

Снопови од зракова продирали су у правим линијама кроз редове од стабала, посипајући жаром на једном месту островце од нежног папрата, чије су лезе личиле на фино израђене чипке, а претварајући на другом месту сребрнасто-сиво прорашће на дну шуме у црвени корал.

Са врхова стабала и траве текла је ватрена роса. Као да се потоп светлости излио на земљу. У ваздуху је била нека свежина која ти је у душу продирала, те и иза Тилова чепа моралоше поноћне слике мало по мало избледети.

Али онога тренутка, кад је ушао у собу и угледао Тобијицу у постељи сунцем обасјаној црвенијег у лицу него икада, њих сасвим нестале.

Цела истина! И Лени се прекодан неколико пута учини да опажа на мужу нешто чудновато; тако на пример у цркви, кад је, место да гледа у књигу, погледао само у њу испод ока, па онда и око подне кад је, неговорећи ни речи, узео из њеног наручја на крило малишу, кога је Тобијица обично изнашао на улици. Али иначе на његовом се лицу ништа друго није могло опазити.

Тил, који прекодан није био стигао ни да прилегне, увуче се већ око девет сати у постељу, пошто је идуће недеље морао преко целог дана бити на служби. Баш кад је хтео да заспи рече му жена како ће сутра изјутра отићи у шуму да прекопа земљу и пресади кромпир.

Тил се трже; био се сасвим пробудио, али опет није отварао очи.

Крајње је време, вели Лена, ако се хоће да што буде од кромпира, па додаде како ће и децу са собом повести, пошто ће јој, по свој прилици, цео дан отићи на то. Чувар промрља неколико неразумљивих речи, на које Лена није ни обраћала пажњу. Била му је окренула леђа и при светлости од лојанице стала отпетљавати прслук и скидати сукње.

Од један пут се окрете незнајући ни сама за што, па погледа у страшћу унакажено, као земља обојено лице свога мужа, који ју је, у пола се подигнувши, с рукама на ивици од постеље гледао ужареним очима.

„Тиле!“ дрекну жена полуљутито полууплашено а он, као какав месечар кад га човек зовне по имену, трже се из овога заноса, простења неколико збуњених речи, завали се у јастуке и повуче покривач преко главе.

Лена се сутра дан прва диже из постеље. Не дижући галаму, спрема је све што је потребно за излет. Малога мету у колица, па онда пробуди Тобијицу и обуче га. Кад је дознао куд ће се ићи, морао се насмејати. Кад је све било спремно, а и кака стојала готова на столу, пробуди Тила. Угледавши целу ову спрему одмах га обузе неко

нерасположење. Хтео би истина да каже коју реч против тога али не зна како да почне. Па и какве би јаке разлоге могао дати Лени?

Мало по мало, па оно лицице што се све више и више сјало, стаде правити на Тила такав упечаток да најзад, већ и само ради ове радости, што ју је дечко осећао због овог излета, није могао ни помишљати да се противи. Па ипак, Тил се у путу кроз шуму никако не умири. С муком је гурао детиња колица кроз дубоки песак; био је на њих потрпао свакојако цвеће, што га је Тобијас покупио. Дечко је био ванредно весело. Скакутао је са својом сивом капицом од плиша по папрату и незграпно покушавао да ухвати водене коњиће стакластих крила, што су падали по њему. Чим су стигли, Лена стаде оком мерити њиву. Баца врећицу са исецканим кромпиром што га је донела да посади, баца је на траву крај једне бреге, клече на земљу, па стаде пропуштати тамно обојени песак кроз своје чврсте прсте.

(Наставиће се)

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ*)

I. Предисторија овог извешћа

На дневном реду другог земаљског скупа, интернационалног криминалног удружења (групе за Немачко Царство), држатој у Хале 25. и 26. марта 1891 г. стајаше као трећи предмет дебате питање:

„У коме је правцу могућно нужно преиначење правила кривичног законика, у погледу поступања са младим злочинцима.“

Известиоци беху: управник казног завода д-р Кроне — Берлин и државни правобранилац д-р Апелијус — Елберфелд.

После извођења истих, јави се за реч свега један из скупа, на основу чијег је мишљења предмет дебате још незрео за решавање.

На предлог известиоца, државног правобраниоца д-р Апелијуса, бејаше донесено једногласно решење:

- а.) Да се расправа треће тачке дневног рада одложи за идући генерални скуп;
- б.) Нарочитом одбору од три члана наложити, да:

1.) у згодној форми скупи материјал овога питања, те како би се на идућем скупу што лакше омогућила дебата у погледу ове тачке дневног реда;

2.) пре него што се идући скуп буде одржао, оштампати ово извешће.

За чланове комисије бејашу изабрати: г. проф. д-р Лист-Хале и оба поменута известиоца овога скупа.

Прва комисијска седница бејаше држата 18. и 19. јула 1891. год. у Ајзенаху; при овој саветовању узео учешћа осим пом. чланова г. директор Кислер, настојник краљ. васпиталишта т. зв. „Ваберн“ код Касела који зато нарочито бејаше позват.

*) Извешће изабране комисије интернационалног криминалног удружења (групе за Немачко царство). По налогу комисије, саставио д-р Х. Апелијус 1892 г.

Резултат овога саветовања бејашу закључци, придодати као додатак овом извешћу под именом „Ајзенахенски предлози“ а који ће на крају овога дела да буду цитирани.

Исти закључци бејашу послати свима члановима немачке групе интернационалног криминалног удружења, свима апсанским удружењима, улружењима појединих васпитних завода, професорима, учитељима итд. са молбом за њихово мишљење.

Резултат тога бејаше неизмерна маса различитих мишљења и предлога.

Комисија позва за тим представнике важних мишљења на договор у Берлин. 5. и 6. децембра 1891. год. бејаше се сакупило у Берлину 39 лица различитих занимања као: правних доцената и практичара, административних чиновника, управника завода, управника државних и приватних завода за васпитање, свештеника, лекара, учитеља и приватних лица итд. у целих решавања о начину, како треба поступати с младим злочинцима и запуштеном децом.

Закључци — „берлински закључци“ — су као четврти додатак овом извешћу, а који ће такође у овој делу изложени бити.

Тада комисија закључи, да на основу скупиног материјала изради извешће са законским предлогом. Израда истог бејаше поверена државном правобраниоцу д-ру Апелијусу — Елберфелд.

Извештај је овај налог испунио, и извештај са законским предлозима разаслао свима члановима интернационалног криминалног удружења (групе за Немачко царство), као и свима онима, који се бејашу у погледу овога питања интересовали. Број ових бејаше врло велики, и извештај се је овом приликом у име комисије, захвалио свима онима, који су јој својим настојавањем у овој раду од помоћи били а особито оној господи, која је по позиву на берлинској конференцији узела учешћа. Сви су они, било својим сличним или различитим мишљењима, припомогли, те је комисија, тим начином, могла да скупи материјал од вредности.*)

Не ће с горега бити да се примети, да следећи извештај нема никакав други циљ до тај, да идућем криминалном интернационалном скупу (групе за Немачко царство) служи као основа у погледу саветовања а такође је исти извештај упућен и на шири круг, те како би се интерес код читалаца пробудио у погледу особито данас веома важног питања нашег социјалног живота. У данашњем времену је дужност сваког појединца, да целокупном снагом својом ради на задатку јавног живота, ако хоће и жели, да се с правом назове чланом данашњег друштва. Из тога разлога је дужност сваког, да што већем кругу лица објашњење да у погледу опасности, која целокупности друштвеној од све већег и

*) Да не би озбиљном раду поред осталог и хумористички украс ваљало — догађај заслужује малу пажњу — један велики господин, чиновник, коме се предлози комисијски нису допали, бранећи своје мишљење упутио је нарочито писмо са најнеотесанијим речима на чланове комисије. Комисија је исто писмо у акта сложила а које доцнијим читаоцима пример од вредности може да буде. Против истих изопачених идеја не може се ништа стварног приметити, према се са истим и без примедба може свршити.

већег броја кривичних дела прети, а у исто време покаже им средства којима се број кривичних дела ограничити може.

Осим овога, у погледу решења оваког једног важног питања, веома је нужно са опрезношћу поступати и при скупљању потребног материјала не изгубити из вида, што би потреби друштвеној од користи било.

Имајући ово у виду, комисија је због тога и тражила мишљења, приликом доношења Ајенахенских закључака, од врло различитих лица; у колико овде није реч о чистој јуристичкој страни, комисија безјашне мишљења, да се не ограничи само на чланове удружења већ да се увоме мора добити суд и других меродавних кругова као: управника казних завода за васпитање, свештеника, учитеља, чиновника разних удружења за васпитање и однеговане итд. а који се за поједина питања у овоме као вештаца имају сматрати. Јаким одзивом појединаца у погледу овога, комисија је добила огромну множину различитих мишљења и сме да тврди, да се је за свако добио суд практичара.

Ова факта нису од мале важности и комисија сме узети, да сва различита мишљења, која су њој, било усмено било писмено на берлинској конференцији достављена, да су иста са чистим убеђењем исказата, и да мишљења, која су у актима комисијским сакупљена, садрже само оно што је свако из свог искуства сазнати могао, без обзира на службена и званична расуђивања, чију би вредност, као што је то иначе са давањем службеног мишљења у погледу других питања, могло ослабити.

Као други додатак је извештај појединих поставака, које садрже основу на којој законски предлог почива. У погледу истих на генералном скупу није се могло дебатовати, пошто је време с обзиром на обим истих било и сувише кратко. Законски предлог је целокупна слика истих, и о њему ће се на годишњем скупу до у појединости дебатовати и од исте дебате зависи, дали ће се поменути законски предлог усвојити или одбацити.

II. Данашње правно стање и његове последице

Прво се мора поћи од постојећег правног стања, које је већ јуристичким круговима познато, и исто се мора још једном у почетку овога испитивања изложити, те да за сваког читаоца, особито неправника буде јасно, у колико су и због чега поставке законског предлога основу постојећег права наступиле.

§ 55 крив. закона за немачко царство гласи:

„Ко у моменту извршења кривич. дела дванаесту годину навршио није, не може се противу истога кривична истрага повести.

„Но противу истога могу се применити она законска наређења појединих држава савезних, која се односе у погледу поправљања и надзора. Особито може следовати наређење од стране старатељског судије, по констатовању кривич. дела, да се исти преда ком заводу на васпитање или поправљање.“

Први одсек овога законског наређења гласи дакле, да се дете пре дванаесте го-

дине због ма каквог кривичног дела, које је иначе на основу кривичног законика кажњиво, не може на одговор узети. Одсек други § 55. пак допушта, да се противу овакве деце могу применити она законска наређења појединих држава немачких, која се односе на васпитање и поправљање истих и да се таква лица наређењем старатељског судије могу предати ком заводу за васпитање или поправљање.

На основу овога законског наређења, све су готово савезне државе у Немачкој увеле нарочите законе у погледу овога упућивања младих злочинаца.

Особито за злочинце од 12—18 година гласи:

„§ 56 да се оптужени, који у времену од 12—18 год. кривично дело учинио буде, ослободи сваке казне, ако је у моменту извршења крив. дела био без разборитости.

„У пресуди назначити, да ли да се оптужени својој фамилији преда или ком заводу за васпитање или поправљање. Исти се има у заводу све дотле држати, докле то управа једног таквог завода буде налазила за сходно, но и поред тога не преко двадесет прве године.

(Наставиће се)

ИЗ АДМИНИСТРАТИВНЕ СЛУЖБЕ

Једна начелна одлука Пореске Управе

2 августа 1903 год. Чл. 31 ПрБр. 15775

„По члану 31. закона о непосредном порезу, сума кирије доказује се писменим исправама, које су код власти надлежно потврђене у времену, када је кирија уговорена.“

Према томе, у свима оним случајевима, кад порески обвезник поднесе уговор, сума кирије у њему означена, биће меродавна за порески одбор.

Али, ако би у уговору, поред закупне цене, купац имао обавезу, да на закупном добру подигне какву зграду или дозида још какво одељење, којим би се купац служио, онда би у том случају, а у смислу чл. 31. II алинеје и чл. 91. под б. закона о непосредноме порезу, Порески Одбор имао да утврди: колико би такво добро имало стварну кирију, и према тој суми и порез да се разреже.

У случајевима, пак, да те нарочите обавезе закупника не произлазе из уговора о кирији, но из засебних уговора, порески су их обвезници дужни пријавити истовремено са уговором о кирији, јер у случају, да то пропусти учинити, подлеже казни из чл. 80. т. 4. закона о непосредном порезу.“

* * *

Случајеви, које предвиђа и о којима говори предња одлука Пореске Управе, тако су чести у Београду, да смо ми сматрали за нарочиту дужност да објавимо ову одлуку, како би се свет знао управљати, те да не упада у одговорност, која је, много пута, врло осетна.

Како се, у осталом, овакве одлуке нигде не публикују за ширу публику, ми ћемо

то од сада редовно чинити у нашем листу, те да се подмири и та осетна потреба наших читалаца.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један срески писар из округа тимочког, пита ово:

„У чл. 103. закона о општинама стоји „у сеоским општинама могу бити председници она лица, која сем осталих услова, плаћају најмање 25 динара непосредног пореза“.

Пошто у поменутом члану није објашњено, да ли се у тај непосредни порез има рачунати и стални државни прирез, то се моли уредништво за објашњење по овој ствари, јер у овом срезу има таквих случајева, да избрати председници тек са сталним државним прирезом плаћају 25 динара непосредног пореза.

Међутим, потписани мисли, да се тај стални државни прирез има рачунати у непосредни порез само бирачима, а не и кметовским и посланичким кандидатима, јер ја рачунам, да се при грађењу Устава имала жеља, да народ при бирању посланика и кметова узме што више учешћа, па је зато она одредба о прирезу и увнесена у Устав.

Да овако мислим наводе ме ови разлози:

У Уставу чл. 84., заиста је објашњено, да се бирачу за посланика, тај стални државни прирез има рачунати као непосредни порез, али већ у чл. 95. у т. 5. условљено је: „да за посланика може бити избрат само онај, који плаћа држави 30 динара непосредног пореза“, не говорећи ништа о томе, да се у непосредни порез рачуна и прирез државни.

Ако би се мислило да је то услед намере, да се избегну излишна понављања, онда зашто се у том истом Уставу у чл. 163 опет понавља, да се бирачу на општинским зборовима стални државни прирез урачунава у непосредни порез.

Сем тога, у закону о општинама, који је сада поново отштампан, учињена је нарочита напомена код оних чланова, који се косе са Уставом, како их ваља разумети, па је такво објашњење учињено и са чл. 30., који говори о праву бирача — гласача, — а међутим, код чл. 103., који говори о кандидатима кметовским, нема никаквог објашњења, те се, да извести, да тај члан остаје неизмењен.

На ово питање одговарамо:

Наш закон о непосредноме порезу, у своме I. члану обележио је пореске објекте, на које се порез наплаћује.

У реду тих пореских објеката, нема ни једнога, који би био непосредни извор плаћању државног приреза, те се, по томе, с обзиром још и на историју постанка ових приреза, по самом закону о порезу они не би могли убројити у непосредни порез, ма да би, по начину наплате, они до некле носили тај вид.

Према овоме, ако би за расправу истакнутог питања узели као основицу закон о непосредноме порезу, ми никако не би могли државне прирезу убројати у непосредни порез.

Али према стању које данас постоји, ми закон о непосредном порезу не смемо узимати у обзир при расправи овога питања, јер је Устав, донесен 5. јуна ове године, расправно и уредио ово питање са свим друкчије, не осврћући се на закон о непосредном порезу.

Тако, он је у тежњи да прошири право гласања на изборима посланика и општинских

www.часника, сталне државне прирезе урачунао у непосредни порез.

То он изречно вели и у члану 84-ом говорећи о изборима посланичким, и у чл. 163, говорећи о праву гласања на општинским и окружним зборовима.

Признавајући овако, принципијелно, у два маха, сталне државне прирезе за непосредни порез, Уставотворац није никако могао чинити какву разлику између гласача и кандидата изборних, јер је руковођен принципом, да право изборно прошири и што мање ограничава, несумњиво то хтео учинити и са кандидатима.

Она околност, што он код чл. 95 не понавља напомену: да се прирези рачунају у непосредни порез, не може да измени ствар, јер томе понављању није ни било места, кад су напред у чл. 84. начелно прирези признати за саставни део непосредног пореза.

Исто тако не мења ствар ни она околност, што се код чл. 103-ег закона о општинама није учинила никаква напомена, јер се то може објаснити или случајном омашком, или чак и самом измишљотицом, кад је у прелазном наређењу Устава, а имено у чл. 201. под II јасно речено, да у законима који се враћају, не вреди ни једна одредба, која је у опречи са Уставом.

Према томе стални државни прирези морају се узимати у обзир и у случајевима чл. 84. Устава и у случајевима чл. 103. закона о општинама.

У једном од прошлих бројева нашега листа ми смо објаснили, зашто председник општине не може и не треба да буде једновремено и благајник, а сада, на питање једнога писара додајемо, да председници, који случајно још врше дужност благајника, не могу примати и плату председника и благајника, јер је то противно закону.

Што се тиче кметова, који у општинама испод 500 пореских глава, врше дужности благајника, могла би се, ако се нађе да су много више оптерећени послом него остали кметови, уносити у буџет по нека сума као награда, и издавати тек онда, пошто г. Министар финансија одобри такав буџет, а иначе никако.

Један општински писар тражи објашњења по овоме:

«Општина ср. — ска била је груписана са пређашњом општином ч — бском.

Указом од 4. јуна ове године, разгруписана је досадашња општина и образоване две.

Избор председника извршен је и у једној и у другој, али је у досадашњој ср — ској изјављена жалба на избор, те још врши дужност стари председник.

Поводом овога разгруписивања и образовања нових општина настало је питање:

1, докле ће примати плату по старом буџету кметови оних села, која су отишла у састав нове општине г — бске? и,

2, хоће ли новообразована општина правити нов буџет за себе, кад она има свога председника, чија плата није предвиђена старим буџетом, а тако исто мора имати и свога деловођу и остале званичнике и служитеље, и у опште како ће се у овим случајевима поступати?»

На ово питање одговарамо:

Случајеви овакви нису специјално регулисани законима, па да се може прецизно рећи:

овако или онако мора бити, зато се они морају приводити крају према природи ствари.

Према томе, у овоме случају имало би се овако радити:

1, плату кметовима оних села, која прелазе у састав нове општине ч — бске, треба издати у заједничкој општини до онога дана, када су ове две општине коначно раздвојене — поделиле се, докле ће се и прирези заједнички плаћати;

2, за нову општину мора се одмах направити буџет и послати г. Министру финансија на одобрење, јер се без овога одобрења нити сме прирез купити, нити чинити какви издатци.

Наравно, да од образовања нове општине, села која ову сачињавају, неће више плаћати прирез старој општини, и стара општина мора свој буџет и издатке регулисати према новом стању ствари.

Био би и један други излаз из овога стања у томе, да су се обе ове општине, било пре било после разгруписивања међусобно споразумеле, да се досадашњем заједничком буџету само накнадно додаду нови издатци, који се јављају поводом одвајања, и за њих издејствује одобрење, па да једна општина чини све издатке до краја године, а да оба председника буду надободавци и одговорни пред Главном Контролом, али би у том случају било ваздан незгода па и сукоба, те ипак остаје као једини и могући овај први начин.

Један општински писар пита ово:

«Има општина, у којима има грађана, који су пунолетни и служили војску, и иначе исправни, јер нису осуђивани, али не плаћају порез јер немају нигде ништа од имања, а не ће да служе или им је зарада мања од оне, која се по закону о непосредном порезу оптерећује порезом.

За једнога од таквих грађана тражено је уверење: да ли он ужива сва грађанска права или не? и како сам ја о овоме у недоумници, то молим за нужно објашњење.»

На ово питање одговарамо:

Сва права везана су за извесне дужности. Тако, право гласа везано је за плаћање пореза.

Кад ова лица не плаћају никакав порез, што је у осталом чудновато кад по чл. 71. закона о непосредном порезу, то не би могло бити, онда она немају право гласа, те тако ни сва грађанска права, или управо једно од најважнијих, што их грађанин може имати.

Наравно, да они имају сва остала права, која нису овако нарочито везана за извесне дужности.

Један председник општине пита:

«Наш учитељ не ће никако да ме зове у седницу школског одбора, јер смо се нешто позавањали те не говоримо.

Место мене зове једнога кмета.

Важе ли таква решења што их доносе без мене, кад сам ја у месту и на дужности?»

На ово питање одговарамо:

По чл. 90. закона о народним школама, председник општине у којој је школа, председник је школског одбора, и тек ако је он спречен, заступа га у овој дужности најстарији члан општинског суда.

Према томе, кад год је председник општине у месту и на дужности, њега не може заме-

њивати кмет, нити би закључци донесени без њега, имали вредности, кад их он оспори.

Према томе, учитељ грешити што не позива председника у седницу из разлога, што они не говоре, јер где је у питању служба, ту су лични одношаји ван питања.

У осталом, ружно изгледа, да учитељ и председник не живе депо, кад су баш у интересу школе и наставе дужни да буду у добрим одношајима и упућени један на другог.

У осталом, и ради самога угледа њихова код сељана потребно је да су у добрим одношајима.

Г. Милутин М. Јовановић, писар општине рибарске, учинио је ово питање:

«По члану 103. закона о општинама под а, казано је, да у сеоским општинама, председник, општинског суда плаћа најмање 25 динара непосредног пореза на годињу.

Многи налазе, да у ових 25 динара улази и стални државни прирез.

Питање је да ли је мишљење ових правилно.

Моли се уредништво за потребно објашњење по овоме.»

Како је овако исто питање учинио и један од писара средњих из округа тимочког, коме у данашњем броју опширно одговарамо, то нека онај одговор упућен њему, послужи као одговор и г. Милутину.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Ђорђе Илић, скитач, циганин, стар 30. год. висок, црномањаст, **Милан Н.**... скитач, циганин, стар 30—40 год. црн и **Јанко Ђорђевић** такође циганин скитач, стар 60 год. просед, сви у грађанском оделу, у току прошлог мес. извршили су у округу шабачком једну опасну и седам прстних крађа па затим побегли. За крађивцима се наређује тражење. Акт управе гр. Београда Бр. 23377.

Љубомир Милојевић, родом из Ацибеговца и бив слуга г. Милорада Драшковића, адв. из Смедерева, украо је г. Драшковићу 3 овог мца. око 300 динара и побегао. Он има 22 год. средњег је раста сувоњав, плав. Начелство округа смвдеревског актом Бр. 6698, моли за најживље тражење овога крађивца, који се, у случају проналаска, може сровести и управу града Београда с позивом на акт Бр. 23832.

Војиславу Илићу, из Кршуме, украдена су ноћу између 28—29 пр. мца. коњ и кобила са ливаде, где су на паши били. Коњ је млаке врине, стар 10 год на челу мало цветаст. Кобила има 6. год., млаке је мрко-дорасте, на левим ребрима има неколико белих млака, као и између обе предње ноге. За крађивцем и покрађом наређује се тражење. О успеху истога треба известити началника среза посаво-тамнива с позивом на акт Бр. 8957, или управу града Београда с позивом на акт Бр. 23748.

Милоју Спасићу, званичнику, са станом у улици „Страхињића Вава“ бр. 32 украден је у току прошлог м-ца, један златан женски сахат, са 2 заклопца, од којих је горњи са стране мало удубљен од удара о кадруму. Вредност украденог сахата износи 120 динара. Управа

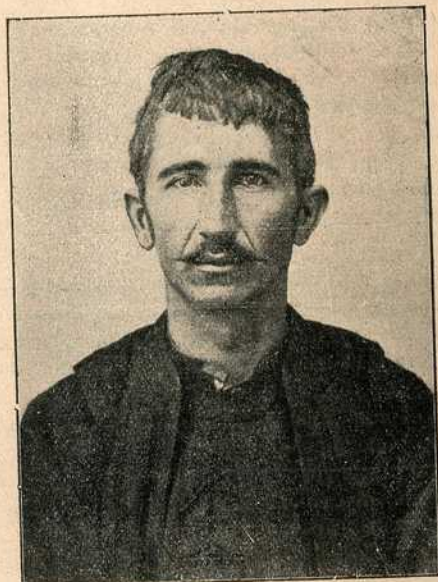
града Београда актом Бр. 23461 позива све полицијске власти на тражење лопова и покрађе.

Димитрије Костић, столарски радник, родом из Турске, извршио је 4. овог мца. крађу ствари Анки Николић, удови из Београда, а том приликом однео је: пар златних минђуша у виду гране са плавим каменом у средини, једну златну бурму, један сребрн часовник са 3 капка, пар веша и 10 динара готовог новца. Димитрије, који је у бегству, има 28 год., средњег је раста, сувоњав, приномањаст, малих црних бркова, на носу има два а на усни, с леве стране један младеж, брија се, у оделу је штофаном: црн капут — „сако“, панталоне жуте и искрпљене, на глави црн, меки шешир, на ногама опанци. Управа града Београда позива све полицијске власти да овог крадљивца најживље потраже и пронађеног њој стражарно спроведу с позивом на акт Бр. 23962.

Лука Новаковић, тежак из Плавне, среза брзо-паланачког, који је био под истрагом и у притвору код начелника среза поречког због опасне крађе, побегао је испред спроводника 30 пр. мца. приликом спровода за Јабучевац. Он је омален, добро развијен, лица округлог очију плавих, нема једнога предњег зуба, десно му је уво пробušено и у њему носи минђушу у виду дугмета, на глави има белегу од удара у оделу је сукненом. Начелник среза брзо-паланачког денешом Бр. 5800 моли за тражење овог бегунца. Акт управе града Београда Бр. 23977.

Ноћу између 29 и 30 мца на опасан начин извршена је крађа једне кобиле Милошу Грњићу теж. из Сења. Кобила је стара 5 година висока 154—155 см. длаке доратасте са жигом „К. XV“. Сумња се, да је ову крађу извршио **Стеван Н...** циганин памбас, стар 55 год., средњег раста шипкав, просед брија се; од одела има: антерију и чакшире. Са њим је у друштву жена и синови Драгутин стар 18 год. Богосав стар 15. год. и снаја Анка. За крадљивцем и покрађом наређује се живо тражење Акт управе Београда Бр. 23390

Љубомир — Љубиша Ускоковић, Драгутин Илић, звани „Попче“ и **Михаило Радовановић — Ускоковић**, сва тројица познати вапсарски

Љубомир

коцкари, ноћу између 5—6 тек. м-ца украли су на Ђуријском вашару 700 динара у новца-

ницама Миласаву Лукићу, земљод. из Божнака, и побегли. Начелство округа моравског денешом Бр. 10894. моли сва полицијске власти за најживље тражење ових коцкара, који се у

Михаило

случају проналаска, могу спровести управни града Београда с позивом на акт 24065. У овом

Драгутин

циљу износимо им слике с напоменом: да су Љубомир и Драгутин последњи пут снимани пре неколико месеци, а Михаило пре 2 год.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

20. јула око 10 сати у вече Алексије Добричић из Стојника, среза јасеничког, на путу враћајући се кући, тешко је повређен од непознатог лица, од које је повреде умро 21 јула. Истрага је предузета.

21. јула Светозар — Толе — Глишић, из В. Лаола, среза млавског, 18-то годишњи робијаш, побегао је са робије из Топчидера, 10 априла ове године, па се наоружан удружи са притвореницима канцеларије среза млавског: Станојем Ђ. Марковићем, Јованом — Ванчем — Марковићем из истог села, па су сви почели вршити зла дела. Зато су позвати преко Српских

Новина, да се у року од 15 дана пријаве власти у противном сваки има право убити их.

22. јула Обрад Н. Ђурић, из Заовине, окр. ужичког, нехотично је повредио Радована Филиповића, из Кремана, од чега је Радован одмах умро. Кривац је у рукама власти, дело признаје.

Ноћу између 24 и 25 јула, у Пожаревцу ухваћен је — од дежурног органа — Јовица Мијуцић, из Дубоке, среза звишког, двадесетогодишњи робијаш, који је побегао с робије из Топчидера у априлу месецу ове године. Он је потпуно био наоружан, али је вешто ухваћен, да ником није могао ништа учинити. Над њим се води истрага и шта се буде даље показало јавиће се.

Ноћу између 26. и 27. јула, убијен је са секиром на сеоском путу, Милоје Реовац из Грачаца, среза жичког. Узрок је убијству непознат. Убица је у рукама власти и дело признаје.

27. јула. око 9 часова у вече, пет непознатих наоружаних зликоваца упалили су кућу Милојка Стојићевића, председника општине млевачке, сина Миљка везивали и извуђавали новац али су од страже и грађана нападнути и утекли преко Пека у срез рамски, од куда су без сумње и дошли. Нису могли ништа однети, нити су кога повредили. Нађен је нож што је испало једном од истих разбојника. Разбојници били су у разном оделу. Последна власт среза голубачког предузела је живу истрагу, да се зликовци похватају, то је и срезу рамском наређено.

Ноћу између 27. и 28. јула. Данило Ж. Станојевић, из Александровца, у друштву са непознатим разбојником напали су на друму Александровац — Влашки Дб, Антонија Андрејевића, баштована, на истог пуцали и новац му отели. У томе метежу Данило је погинуо од свог непознатог друга. Последна власт среза моравског предузела је живу истрагу ради проналаска разбојника.

28. јула око 9¹/₂ часова пре подне Петрија жена Богића Јовановића, из Глибовца, округа моравског, нађена је мртва у „топлом виру грабовачком“. Истрага је поведена.

29. јула око 7 часова нашли су Сељани Живадина сина Вукомана Мркића, из Рабеновца, у срезу левачком, старог 14 година обешеног о врби на свом имању. Полицијским увиђајем и лекарским прегледом утврђен је, да је сам себи одузео житот. Узрок је самоубијству непознат. Вешање је извршено кајишем и тканицама.

30. јула око 8. часова у вече непозната наоружана два зликовца уценили су са 1000 динара Радивоја Томића, из Совча, округа вављевског, и он им је то вече послао 200 динара а за ресто јавили су му да ће други пут доћи. Предузете су мере да се зликовци похватају и безбедност грађана осигура.

ИСПРАВКА

У прошлом броју нашега листа а у чланку „О потврђењу исправа“, на страни 230 III стубац у 24 реду озога, омашком коректора погрешно стоји: „Апелациони Суд одбио пресуду првог суда“ а треба да стоји: „Апелациони Суд одобрио пресуду првог суда.“

Како ово мења смисао целог чланка, то молимо читаоце да ову исправку сами учине.